

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "

— pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

NAPREJ.

Za navadno letopisno vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
natisne, večje črke plačujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem trgu hišna št. 15.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 78.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

Čestitim gg. naročnikom.

Denašnji list je z a d n j i „Naprejev“ list. Važne in grenke vzroke te dogodbe zagrebljem v svoje srce. Veliko hvalo izrekam zvestim podpornikom, in jemljem slovó, rekoč: „živimo za narod, izobražujmo se, okrepčujmo se, zložimo se v korist svoje domovini in vsemu cesarstvu! Večni Bog je pravičen; on meri pote narodom, in tudi nas vidi. Ako tudi nas je malo, pa vendar čutimo, da smo enega debla, ene krvi! Tedaj: Bog z nami!“

Svojim naročnikom pa oznanjam, da naročnine za zadnje četrto leta pošljem po pošti nazaj, kakor so prišle; enako dobé vsi č. gospodje, ki so se bili naročili za vse leto, nazaj toliko, kolikor jim gré. Končno prosim, naj č. gg. naročniki, ki so do zdaj plačilo še dolžni, plačajo vsaj do konca oktobra, in tisti gospodje, ki do tedaj ne bodo svoje naročnine prejeli po pošti ali na dom, naj se po pošti oglasijo novembra meseca.

Miroslav Vilhar.

Slovenskim dijakom.

Po zvršenih naučih minolega leta ste se bili radostni razkropili po zelenih lokah in prijaznih gričih, opletenih s šibkimi rožgami, ki rodé sladko kapljico, da se oddahnete v naročji milih domačinov, da počinete, da se okrepčate, in se ojačeni lotite iz nova težavnega posla. Domá ste skrbno poljubljali roko vrlému očetu; radovali ste se z ljubeznjivo materjo, ktera je v mislih često obiskavala dražega rojenca, skrbeč, kako se mu godí: je-li zdrav in marljiv? ali se pošteno vede? Zaupljivi ste se pogolčevali z bratci in milimi sestrami, ki iskreno želé, da srečno pridete na konec začetega pota; pomenkovali ste se z rojaki, in marsiktero modro in koristno besedo jim v poduk povedali; prepevali ste prekrasne narodne pesmi, vdeleževaje se domačih veselí: toda naglo je premahnila ta ugodna doba; slovó morate vzeti od svojih ljubljencev, slovó od prijetnih počitnic; uže vas bode skoraj klical zvon, da se v molitvi priporočite sv. duhu, naj vam podeli darove prave umetnosti, blage učenosti; naj vam ukrepi voljo. Uže spet se bližate pragu, da stopite v hram imenitnega zvanja, ter da se poklonite boginji modrici. Prišla je doba, da se primete resno z obema rokama nalóženega posla; da slavno dovršite svoj tečaj, zadovoljni z ostró sodbo svoje vesti in

ugodivši roditeljem. Bog ne daj, da bi se drznili zanemarjati ali celó zakopavati vam bogato podarjene darove. Razun vaše rodbine zahteva tudi draga domovina, da sijajno dovršite svojo nalogo; da se boste na vso moč trudili iskreno napredovati v raznih naučih na korist slovenskemu narodu, ktereга vredni sinovi bodite. Napredujte v vseh naučih, ki so zapovedani v učnej osnovi; vsak pa naj si v višej gimnazii izvoli posebej gojiti kako reč, ktera ga posebno veseli, in za ktero čuti, da je vzlasti sposoben. Samo po tace m poti izrastó domovini počasi v vsacem oziru izvrstni možjé. Koristen in lep nauk je prirodstvo in prirodopisje, ki razklada in uči vsa čudovita stvarnikova dela; učiteljka vseh razmér našega življenja nam je zgodovina; besedi in okusu daje lik ter um bistri grško in latinsko starinstvo: marljivo se vadite le-teh vednosti! Najprvo pak vas iskreno opominjam, da se korenito naučíte, do jedra sežete domačemu jeziku v obliki in besednem vrščénji. Ako človek ne vé na tanko svojega govora, ne more se imenovati in tudi ne more biti narodno omikan; ne more mnogo koristiti narodu. Prav goreče se tedaj učíte slovenščine. Opravivši ukazane vam naloge, slovenite iz posebne lastne marljivosti starinske pisatelje, izvirajoč se povsod na čisto slovensko skladanje; ako se pa vam ktera stvar zdí kaj preveč zapletena, poprosite učenika, da vam jo razvozlá. Taka dela prebirajte svojim tovaršem. Na pamet se učíte pesmi gladko in z lepim náglasom govoriti; zlagajte jih v viši gimnazii tudi sami ob kakej priliki, in komur ni dána pevska žila, naj se uči pesem izvrstnih pesnikov, in tudi naj dela v nevezanej besedi govore, da jih govori součencem. Tako nabravši lep venec znanstvenega gradi va boste v počitnicah imeli priliko dišeče, krasne cvetice deliti domoródcem pri „besedah,“ po čitalnicah in družih narodnih slovesnostih. Dijaki ste sli, ki budite narod, ki oživljate rodoljubje, spravljate knjige in omiko med svoje. Tako delaje boste vredni sinovi lepe slovenske domovine; vékoma vam bode hvaležna mati Slava. Vedoki slovenščine sézite v 7. razredu po hrvaščini, in dovolj jo spoznavši poklonite pristojni čas starinske svetej slovenščini, ktera temo in vzak dvom razganja v živočih narečjih. O tej priliki treba v misel vzeti, da je po vseh gimnazijah na Slovenskem dopuščeno, še celó po zakonu svetovano, v rednih učnih urah učiti se hrvaščine in stare slovenščine. Dobro priliko pa je treba vzeti v rabo; to je celó dolžnost pametnega človeka. Učitelji! storite, kar zahteva od vas narod in domovina! Dela je dosti, doba je kratka; zato ne trátite zlatega časa. Mladeži se rad prejme vsak nauk; poznejša doba naj sodi, mladež pa nabira, kakor neopešana bečelica po raznih vrtilih in cvetnjakih. Nekterim, ki so prebrisane glave, in mislijo nekđaj biti pravniki ali modroslovci, svetujem, da se učé uže v gimnazii francoščine, ki ima neizmérno slovstvo, in angleščine, kjer

nahajaš skoraj vse, kar more sedanja doba. Angleška ima svobodno ustavno vlado, ima najjače govornike, najboljši državni zbor v Evropi, največe dragocenosti, ktere je um izumel in pridela človeška roka; London je zastopnik človeškega napredka. Tudi naša domovina potrebuje učenjakov, ki so vajeni v slovstvu teh narodov. Kogar odvede zgoda v vseučilišče na Dunaj, ta ne zamúdi srkati stare slovenščine iz čistega izvora, bodi-si v kteremkoli uku; ne zamúdi prisvojiti si tudi severnih slovanskih narečij, kar se mora po pravici zahtevati od vsacega izobraženega Slovenca. Kadar počivaš od mučnega učenja, vádi se v glasbi in sladkem petji, če se ti uho ne ustavlja. Končno vas tudi nagovarjam, da bodite pokorni v vseh pravednih rečéh učiteljem, ker le prazni klas kviško srši! Predrznost ovaja neumnost. Bodite poštenega, vzornega vedenja, to vas bode vse rado imelo, vse čislalo. Posebno si volite prave, omikane, za narod navdušene prijatelje. Dobro vé, da vsak zná sam za nalogo, ktero mu naklada narod in dom; toda laže in rajši se je loti, ako ga nagovarja pravi prijatelj. — Te besedice vam govori ljubezen iskrena in čista, kakor zlato solnce o Kresu. Naj vam bodo na korist, da pomorete osrečiti in poslaviti domovino.

R. B.

Dopisi.

Iz Pivke. × Oznanjam vam zopet veliko nesrečo. Pred nekimi dnevi gresta oče in sin, oba iz Šent Petra, v planinski gozd po drva. Sin je komaj z vojske domú prišel, očetu pri kmetii pomagal, kakor po navadi, in spremil ga v hosto. Tam zasliši očeta, da ga kliče na pomoč. Sin priteče, pa zagleda 2 logarja, ki očeta rubljavata. Sin hoče pomagati očetu, pa mu uže logar obé lici prestreli. Nekteri pravijo, da se je logar le branil, drugi pa, da je kar nagloma na sina strelil. Kar je resnice pri tem, to uže pravica pové, le težko se nam zdi, da se take reči uže četrtrič letos godijo, ker vendar mislimo, da ljudjé niso niti vrabci, niti kregulji, da bi jih logarji streljali.

Važnejše dogodbe.

Ljubljána. S koncem tega meseca neha novčna veljava starih krajcarjev.

— Za državnega pravdnika pri deželnej sodbi je izvoljen novomeški državni pravdnik g. dr. Ernst pl. Lehmann.

— Deželni odbor je 28. dan t. m. dajal službe deželnim uradnikom. Za vodja v bolnišči je izvoljen g. dr. Stöckl, za zdravnika prve vrste g. dr. Keesbacher. Za pisalničnega vodja pri deželnem odboru je izvoljen g. Kalman, za tajnika g. Hofbauer, za kancelista gg.: Pagliaruzzi in Wolf, za načelnika pri računstvu g. Ivanetič, za officiala gg.: Ravnikar in Kremžar, za pisarja gg.: Hoffmann in Urbas, za služabnike: Petkovič, Prosen in Viktor Brus.

— „Wanderer“ piše, da je najviši sodni dvor ustregel višej pritožbi ljubljanskega državnega pravdnistva v „Naprejev“ tiskarneji tožbi zaradi sestavka: „misli o mednarodnih mejah,“ in da tedaj bode zoper vrednika tega lista in voditelja Egerjeve tiskarnice g. Antona Kleina končna razprava zaradi hudodelstva kaljenega javnega mirú po §. 65. a) kazenskega zakona, kakor je bilo razsodilo ljubljansko deželno sodstvo. Vredništvo pa tega sklepa ni še uradno v roke dobilo. — Tudi se je uže začela v drugej tiskarneji tožbi našega lista prva preiskava zaradi sestavka: „kaj se nekterim zdi ravnopravnost.“ zoper vrednika in pomočnika F. Levstika zaradi prestopka žaljene česti po §§. 488., 491. in 492.

— Naš polk menda bode 18. dan oktobra meseca praznoval spomin velike bitve pri Lipsku, ker je v tem polku neki več mož, ki so se 1813. leta bojevali v tej bitvi.

— Te dni pride s Češkega nov pevski učitelj ljubljanske čitalnice.

Postojna. Kakor pišejo z Dunaja, menda bode prodán državni imetek v Postojni, kteri ima 700 orali polja, nad 900 orali velicega gozda, in daje na leto po 10.000 gl. čistega dohodka.

Trst. C. k. gimnazija začne šolsko leto 5. dan oktobra. Ker bodo Lahe imeli po sedaj svojo posebno mestno gimnazijo, zatorej ne bode posebnih razdelkov na c. k. gimnazii za Lahe; vendar se bode v 1. in 2. gimnazijskem razredu podučevalo nemški in laški, ker pride več učencev iz laških začetnih šol.

Koroška. 25. dan t. m. je bila v Celovcu končna razprava v tiskarneji tožbi zoper g. J. M. Schleicherta, vrednika lista „Draupost“ in časnikarja g. Julija Ivana Krasnika, ki je bil v 17. listu tega časopisa dal natisniti sestavek: „Herr Ignaz Edler v. Kleinmayr und seine Klagenfurter Zeitung.“ Zaradi prestopka žaljene česti sta obsojena, da bosta zaprta vsak po 14 dni, in da vrednik izgubi 60 gl. pologa.

Dunaj. Kupčijski minister grof Wickenburg se je bolan vrnil iz karlovih Varov.

— Beremo, da mislijo vendar le osnovati podučno ministerstvo, kteremu bode skoraj za gotovo prvosednik Hasner za ministra.

— Beremo, da je v novčnem odboru g. minister Plenar povedal, da ima cesarsko oblast, po kterej naj pred odbor položi prenapredbo pravih davkov. (?)

— „Hamburger Correspondent“ pravi, da so v Frankfurtu med seboj sklenile zvezo Avstrija, Bavarska, Virtemberška, Saksonska, Hanoveranska in Nasovska, da namreč hoté vreči vsak drug nasvet, in v život uvesti prenapredbo nemške zveze, naj bi si tudi ne pristopile vse države.

— Črtež neki da je z velicega uže narejen za tisti zakon, po kterem bodo tudi ministri odgovorni; toda še le ustavnemu obilnejšemu državnemu zboru se podá na presod; do tedaj ostane veljavno samo načelo, po kterem je izgovorjeno, da so odgovorni kronski svetovalci.

— Poslanec Rogavski je bil uže 24. dan t. m. v seji državnega zbora.

— 16. seja državnega zbora. 24. septembra. Prvosednik: dr. Hasner, na ministerskej klopi: Schmerling, Lasser, Hein, Mecsery in Burger. Prvosednik oznanja, da so izvoljeni za peresnike gg. poslanci: Ofner, Čupr, Wokoun, Fleischel, Gutovski, Kerer, Doubek, Hutter. Na vrsto pride razgovor o „ženitevskej dovolitvi.“ Poročevalec je bil dr. Berger, ki je razlagal odborov nasvet, naj bi po sedaj več ne bilo treba, da bi ženitvo dovolila politična gosposka ali pa srenja, in po kterih deželah po kakoršnem koli imeni so do zdaj bile take dovolitve navadne, naj bodo zdaj odpravljene, ž njimi pa tudi zakoni in ukazi, ki se tega tičejo; da se pa ta novi zakon ne dotiče §. 8 tistega zakona, ki je 29. septembra 1858. leta razglašen o vojaškem naboru. Na to se je oglasil minister Lasser, rekoč, da ne govori niti za privolitev, niti zoper njo, da pa zbornici vendar svetuje, naj bi ta zakon veljave ne dobil, predno bi se posameznim deželam dala prilika, svojo misel o tem povedati; vendar pa ne trdi s tem nasvetom, kakor bi ozi državni zbor ne imel oblasti o tem zakonu sklepati. Tirolski poslanec Sartori pravi, da privolitev za ženitve podpira nravnost in imetnost nižih ljudi, in da je človeškemu društvu sploh koristnejša nego kvarnejša, ker morajo ljudjé, predno se ženijo, skrbeti, da ima njihova rodo-

vina užitek. Sicer so pa v tem oziru dežele razne. Tirolska na pr. ni popačena tako, kakor Dunaj; zato bi Tirolskeje ne bilo tolike kvare, kolikoršna Dunaju, ako bi tudi za bodočnost veljala ženitevka privolitev. Po Tirolskem bi se pa nabralo, ako bi se ovrгла ženitna privolitev, še več ubozih ljudi nego jih je zdaj. Pristavil je, da je deželni zbor prejel mnogo prošenj, ki želé, da bi srenje smele dajati privolitve ženitvam. Sartori je tedaj nasvetoval: naj zbornica sklene, da bi se pregledali zakoni, ki po raznih deželah veljajo zarad politične privolitve ženitvam, in ako bi pritegnili deželni zbori, potem še le naj bi se predručali. — Za njim je govoril poslanec Mende, naj bi se ovrгла privolitev politične gosposke, pa vendar naj bi srenje smele prepovedati ženitve, ker sicer bi se lahko na glavo nakopale dosti ljudi, ki se ženijo, in potem nimajo kaj živeti. Poslanec Kerer je tudi podpiral nasvet g. Sartorija, veče, naj bi vsaj po nekterih deželah ostala privolitev; vzlásti pa naj bi o tej stvari najprvo deželni zbori povedali, kako mislijo. Gorénji avstrijski poslanec dr. Hann se je potegnil za odborov nasvet, opominjaje, da se je soglasno ustavljal oviranju pri ženitvah tudi gospodarski shod, ki ni dolgo, kar je zboroval. Tirolski poslanec dr. Onestinghel se je pa na to oglasil zoper odborov nasvet, in djal je, da pod absolutizmom so srenje smele vsaj govoriti, da-si je potem absolutizem delal, kakor se je njemu zdelo, pod ustavo pa da bi radi, naj srenja samo plačuje, usta pa naj drži zatisnena, to pa da ni ustava, tudi ne hvaljeno samozakonje. Za temi je govoril poslanec dr. Gross za odborov nasvet in poslanec pl. Froeschauer za nasvet g. Sartorija. Poslanec dr. pl. Mühlfeld se je ustavil želji poslanca Mendeja in tudi Sartorijevemu nasvetu, rekoč, da bi odbor nič družega ne mogel storiti, nego to, kar je storil zdaj, ako bi še enkrat njemu izročili to reč; da mora osobna svoboda biti nad srenjsko strašljivostjo, kar uže priča to, da so na Avstrijskem bile v enem letu srenje podale 260 pritožeb zarad uže privoljenih ženitev. Tudi skrb za uboge ne more zavirati ženitev, ker mora srenja najprvo gledati, da se jej zarad ubozih naložé take skrbi, katerim ne bode nikakoršna ženitva delala kvare. Opomnil je dalje, da mora dunajsko mesto mnogo skrbeti za uboge, da pa vendar ne želi, naj bi tudi za naprej ohranila veljavo ženitevka privolitev, ker vé, da je vsako oviranje pravici vprek, in da nima djanske koristi. Ker smo preverjeni, da se mora ženitevka privolitev sploh tako odpraviti, da se temu ne bode mogla tudi srenja ustavljati, zatorej ne more nobena posamezna dežela ostati zunaj te svobode, celó tedaj ne, ako bi ktera dežela sama kaj tacega želela. — Poslanec Brosche je hotel, naj bi se še nekaj dostavilo nasvetu, česar pa ni pritegnil prvosednik, opominjaje, da kaj tacega spada v drobnejši razgovor. — Poslanec dr. Ryger: vlada želi, naj bi se najprvo počakalo, kaj menijo o tem deželni zbori; to pa je tista reč, ktereje se pravi „delatio ad græcas calendæ“ t. j. da se boče godila v sv. nikoli, ker vsako vprašanje, ako se deželnim zborom dá na presojevanje, pade v naročje arhivom in registraturam. To vprašanje pak je tako važno, da mora precej priti na vrsto. Nek nemški pesnik je rekel: „po gorah prebiva svoboda“ — morda tudi ženitevka privolitev? (Daljši smeh.) Vsak si mora lahko smeti ustanoviti rodovino, ker to obuja v srcu ubozega in bogatega domoljubje in spoštovanje zakonom svobodoljube države, ki pripoznava in zagovarja najsvetejše, prirodjene pravice. Opominjalo se je, da se ne bi smel oženiti nihče, kdor bi ne mogel rediti svojih otrok; ali to ni res. Če postavimo, da ima pravico živeti samo tisti, kdor se lahko hrani, potem bi srenja morala imeti pravico, da bi tudi smela tako-le soditi: kdor se ne more živiti, naj ga ubijejo. (Smeh.) Govornik pravi dalje: ako se kdo oženi,

potlej se mora držati samo ene tovaršice; ako pa ostane brez poroke — i no hiše za najdenca pripovedujejo, kako je potlej. Ako se odpravi ženitevka privolitev, prav s tem se povzdigne nrvnost in domoljubje. Saj je uže tako zadosti zaprek ženitve ovirajočih. Treba je pa tudi gledati na to, da krasni spol laže oskrbnika najde, ker tudi ta krasna polovica smé zahtevati, da se tukaj potegnemo za-njo. (Smeh.) Naj se pomisli, da, kar se tiče prihodnjega siromaštva, niso tako nevarni tisti, ki živé ob vsakdanjem zaslužku, temuč prav tisti, ki dobé od roditeljev mnogo bogastva. Le-tem srenja nikoli ne brani ženiti se; taki ljudje pa največ ne znajo delati, ker so „fruges consummere nati“, t. j. rojeni, da uživajo. Kadar pa zapravijo svoj imetek, potem si ne znajo kruha služiti. Ustrezite zatorej prirodjene pravici, in avstrijski narodje vam bodo gotovo hvaležni! (Dobro!) — Poslanec Gschnitzer podpira sicer odborov nasvet, vendar pa hoče, naj bi se ta reč odložila do tedaj, ko bode zopet prvič sklican državni zbor. Njegov nasvet ni bil zadosti podpiran. Tirolski poslanec baron Ingram podpira svoje tirolske rojake. Potem je Sartori djal, da samo siromaštvo in prenapeto svobodoljubi časniki bodo veseli, ako se uže precej zdaj veljava vzame ženitevkeje privolitvi. — Poslanec dr. Brinz je potem rekel, da bi zbornica o tej priliki lahko bila tudi presojevala vprašanje, kako je skrbeti za uboge. Poslanec Skene pak se oglasi, da je največ nezakonskih otrok prav po tistih deželah, ktere se tako hrabro potezajo za ženitevsko privolitev, in da taki otroci delajo uboštvo, pa tudi ljudi pačijo. — Splošni razgovor je dovršen. — Potem je govoril še poročevalec dr. Berger in nekaj malega tudi minister pl. Lasser. — Na to se je glasovalo o nasvetu poslanca Sartorija; njegov nasvet ni obveljal. V drobnejšem razgovoru se je potem svetovalo, da bi se nekoliko preuredila prva dva paragrafa, česar pa tudi ni odobrila zbornica. Naposled se je ves ta zakon tretjič bral in za trdno odobril.

— 17. seja državnega zbora. 25. dan t. m. Prvosednik: dr. pl. Hasner; pri ministerskeje mizi: Schmerling, Plener, Mecsery in Burger. — Bral se je prvič nasvet poslanca Skene-ja, naj bi se namreč odpravile vse svobodne loke (freihafen) povsod razun Dalmacije. Skene podpira svoj nasvet, trdeč, da svobodne loke delajo kvaro domačim pridelkom, ker naše trgovinstvo želi podreti mitne zapreke, svobodne loke pa hoté, naj bi še ostale. Kar se tiče Trsta, nikdar ni dalo to mesto toliko, kolikor se je zarad njega država morala iznebiti, ker Trst ni sloveč zarad svojega trgovinstva, ampak zarad draginje pri plačilu od blaga, ktero je skoz-inj prišlo, kajti drevesna volna iz Liverpoola po vsacem družem poti na Česko pride cenejše nego skozi Trst; v Benedkah da je tudi uboštvo, od kar imajo svobodno loko, brže večé nego manjše; Reka pa da ima velike ugodnosti in za seboj deželo, ktera bi lahko mnogo davka plačevala, ko bi se jej odprla morská cesta. Za Istro se je trdilo, da mora v mitnej zvezi ostati zato, ker je ubožna; pa vendar njeni najubožnejši deli niso v mitnej zvezi. Ako Trst nima za seboj rodovitega polja, treba premisliti, da se ne pečá nobeno mesto s poljskim delom, in kar se tiče Krasa, treba žalovati, da je narava tam tako vse zmetla; ali da za to reč pa vendar ne more država plačevati kazni, ne more Trstu dajati večnih obresti. Če se odpravijo svobodne loke, potem se bode tudi zatiralo tihotapje (kontrebande), in torej ne bode treba več toliko straž ob mejah. Kar se tiče političnega vedenja, govornik graja Reko, da tako vleče na madjarsko stran, in Trst, ki se je navadil, da svoje koristi loči od državnega prida. Tujega brodarstva bi pa ne smeli ustavljati, ampak podpirati, torej priporoča, naj bi napravili ladijenice in skladališča, ako bi trebalo. Govornik pravi, da opira svoj nasvet na ravnopravnost državskega trgovinstva, in

tedaj priporoča, naj ga zbornica dobro presodi. (Dobro!) — Zbornica skoraj soglasno potrди, naj se ta nasvet izroči odboru devetih na presojevanje. V ta odbor so bili izvoljeni gg.: Hagenauer, Winterstein, Hopfen, Skene, Liebig, vladika Dobrila, Pummerer, Stummer in pl. Wurzbach. Potem je bila na vrsti reč grofa Dzieduŝyckega. Poročevalec dr. van der Strass bere najprvo dopis grofa Dzieduŝyckega državnemu zboru, in potlej poročilo levovskega namestnega prvosedstva, ki pripoveduje, da je 20. dan avgusta meseca bil zatožen grof Dzieduŝycki, da ima na svojem dvoriŝči dva voza s plaŝči in orožjem, namenjena, da bi se odpeljala iz Levova na njegov Grad Niestuhov zločevskega okrožja. Eden teh dveh voz se je odpeljal, in žandarji so ga prijeli zunaj mesta. Na njem je bil grofov sin Tadej in pa nekak Matkovski, in tudi 40 plaŝčev zadelanih v vreče. Tadej in Matkovski sta bila prijeta in izročena prvo okrajnej gosposki potlej pa deželnemu sodstvu. Na družem vozu se pak je peljal po poldne sam grof Kazimir Dzieduŝycki, ki ga je ustavil policaj, in z vozom rekel mu odvesti se na policijo, kar je precej storil, in kjer ga je prejel adjunkt Zavatkievič, ki je na to povedal viŝemu policijskemu komisarju Sorgenfreiu, da je Dzieduŝycki dokazal, da je državen poslanec, in da se torej ne dá izpraševati. Uradnega glavarja c. svetovalca Šmidoviča ni bilo tačas v pisalnici. G. Sorgenfrei ukaže na to, naj se voz preiŝče, in potem pride g. Šmidovič, ki je grofu djal, naj gré ž njim v pisalnico, kjer so mu dali potrdilo, da ni bilo na vozu nič takega, kar bi velélo grofa obdržati. Dzieduŝycki je rekel, da je žaljen na svojej česti samo zato, ker je državen poslanec, da ga pa sicer pri vsem preiskavanji ni zadela nobena neprijetnost. Poročevalec je potem razložil odborovo misel, da grof sicer ni bil zaprt, ampak le ustavljen, kakor bi na pr. na mitnici ustavili kacega poslanca, da bi mu pogledali, imali kaj pri sebi tacega, od česar je treba plačati, da se pa vendar ne zdi odboru vse to ravnanje čisto (correct), ker služabniki javne varnosti bi prav za prav smeli koga ustaviti samo tedaj, kadar imajo pravico po §§. 151. in 152. kazenskega reda; vendar pak so ravnali z grofom spoŝtljivo, torej svetuje odbor, naj zbornica na znanje dá žalobo, da se je to zgodilo, in potem naj vzame na vrsto druge reči, ker poslanska svoboda ni bila žaljena. Potem se vzdigne poslanec dr. Dietl, rekoč, da poslanec Dzieduŝycki delj časa ni bil prost, da je torej bil zaprt, in da je po tacem tudi žaljena poslanska svoboda, toda enacih nezakonitih del se po Galiciji godí po 100 na dan. To je pa za tega delj, ker je Galicija v nepravilnosti, kar se tiče njenih prebivalcev in uradov; ali vendar to gibanje ni nasprotno avstrijskej vladi, ki še nikdar ni bila po Galiciji bolj čislana nego zdaj. Poljsko vpraŝanje se nadja od Avstrije, da ga bode podpirala, vendar pa ne moremo umeti, kako je to, da se Avstrija tako vede poljskemu vpraŝanju, Galiciji pa drugače. Nikakor nam ni mogoče razumeti, kako da se avstrijska vlada kaže tako blagovoljna prebivalcem, pa se vendar vede tako krivično, celó sovražno; ali gotovo je, da Avstrija pomaga, in da je obljubila še pomagati, da bi se poljsko vpraŝanje srečno zvršilo. Zato nečemo tanjše popisovati nezakonitega stanja v Galiciji, vendar pa tudi ne moremo odobriti odborovega nasveta, ki ga ne bode podpiralo naše glasovanje. Policijski minister baron pl. Mecsery je potem zagovarjal levovsko policijo, da je čisto bilo njeno ravnanje, vendar pa je izrekel žalobo, da je ta neprijetnost zadela Dzieduŝyckega; zagovarjal je tudi vladino délanje v Galiciji. Poročevalec van der Strass je na to še odgovoril poslancu dr. Dietlu, in grof Kuenburg je priporočal, naj bi se ta nasvet v glasovanji děl na dva dela, kar pa ni obveljalo, in potem je večina potrdila odborov nasvet.

Galicija. Državni poslanec Smolka je čedalje boljši. Zdaj uže lahko požira, toda samo tekoče stvari. Vendar pravijo, da ni res, kar so trdili vsi časniki, da bi Smolka bil otožen; sploh pak se čuje, da misli iznebiti se vseh sedanjih služeb.

— Po vseh mestih imajo črne maše za Lelevelom, ki je padel v poljskem vporu.

Ruska. „Journal de St. Petersburg“ pravi, da carstvo se vedno preobražuje in prenareja. Car enako skrbi za vse svoje podložnike.

Poljska. Ruski vojaci so do dobrega pokončali obé poslopji grofa Andreja Zamoyškega. Zaprli so dva sina grofa Zamoyškega in tudi kneza Tadeja Lubomirskega poleg mnogih prebivalcev moškega spola. „Dziennik Pověhny“, ruski uraden list, pravi, da je država privzela si obe poslopji grofa Zamoyškega, in da bosti posedaj vojaška lastnina.

— Na Lublinskem se ljudje vedno orožijo; samo da nimajo dovolj voditeljev. Grzymala je moral un dan pri Brzeŝči na Litovskim razpustiti svojo četo.

Srbska. Turška vlada ne podira trdnjav, za ktere je bil carigrabski shod sklenil, da se morajo podreti, ampak je dela v trdnjavo, ki se vedno popravlja, še 3 batalijone več, nego je dovolila komisija. Tak srd je med Srbi in Turki, da se skoraj vsak dan po turških mestih godé še hujše reči, nego so bile tiste, za kterimi je bilo nastopilo streljanje na Beligrad.

Francozka. List „Nation“ pravi, da Francozka želi, naj Avstrija, ki je naredila Ruskej tistih šest nasvetov, skuša, da Ruska privoli v te nasvete. Princ Napoleon neki da pojde v London.

Pruska. 20. dan t. m. je v Berlinu umrl najslavnejši nemški jezikoslovec Jakob Grimm v 79. letu svoje starosti.

— Ministerstvo je kralju 15. dan t. m. pisalo o prenaledbi nemške zveze. V tem pisanji se bere tožba, da pruski kralj ni zvedel celega avstrijskega črteža o prenaledbi nemške zveze, in tudi ga poznejše bral nego druge države. To pisanje izreka željo, da bi se smeli ustaviti obé véliki državi, dokler bi se ne zgrabila kaka zemlja, ki spada k nemskej zvezi; da bi Pruska bila popolnoma enaka Avstrii v voditeljstvu, potem želi neposredno volitev in večé pravice narodnega zastopa. Ministerstvo nasvetuje: naj kralj avstrijske prenaledbe ne odobri; naj se posvetuje z nemškimi zvezniki, in skliče minister-ski zbor, ako bi obveljalo, kar ono želi, da hi se namreč sešli in osnovali drug črtež o nemskej prenaledbi. — Dalje je kralj poslal tistim vladarjem, ki so bili podpisali pismo o nemskej prenaledbi, svoj odgovor, v kterem tudi on zahteva polno enakost z Avstrijo; potem, da bi se zarad vojne smeli ustaviti obé državi, in da bi se moral drugače osnovati zvezni zástop.

Švajca. Mazzini, pišejo, da leži tako bolan v Luganu, da več ni upanje, da bi zopet ozdravel. Pri njem je njegov zvesti prijatelj in spremljevalec g. Quadrio.

R a z g l a s.

C. k. deželna vlada je 25. dan t. m. št. 1536 potrdila telovadskemu druŝtvu pravila, ktere je bil pred-njo položil začasni odbor. Gospodje, kteri hoté pristopiti k temu druŝtvu, povabljeni so, da pridejo 1. dan oktobra ob sedmih zvečer v dvorano telovadskega druŝtva v g. Fröhlichovo hišo na Dunajskej cesti.

Loterija 26. septembra 1863.

Trst: 18, 54, 57, 77, 72.

Dunaj 28. septembra. — Nadavek (agio) srebru 11.00.